

ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ 19836

«Αποχαιρετισμός στο βιβλίο»

A) Περίληψη

Ο αρθρογράφος πραγματεύεται την επανάσταση που προκάλεσε το ηλεκτρονικό βιβλίο στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. Καταρχάς, αλλάζει άρδην η έννοια του βιβλίου ως έντυπου προϊόντος, καθώς εξελίσσονται ταχύτατα οι συσκευές ανάγνωσης ηλεκτρονικών βιβλίων, αλλά και αυξάνονται στο διαδίκτυο οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, παρά τις αντιδράσεις που εγείρει η απειλή που υφίστανται τα πνευματικά δικαιώματα. Ωστόσο, το διάβασμα κινδυνεύει, καθώς οι συσκευές ενθαρρύνουν το βιαστικό και διαλειμματικό διάβασμα λόγω των συχνών εμβόλιμων βίντεο. Επίσης, θα παραγκωνιστεί ο ρόλος εκδοτών και βιβλιοπωλών ως προς την κριτική επεξεργασία όσων γράφονται, κάτι που εγγυόταν την ποιότητά τους και απέτρεπε το χάος.

B1) Ζούμε σε μια εποχή, όπου την πρωτοκαθεδρία στην καθημερινότητά μας κατέχει το διαδίκτυο. Δεν θα μπορούσε, λοιπόν, να αγνοήσει αυτήν την πραγματικότητα και το βιβλίο, το οποίο τώρα γίνεται ψηφιακό. Ατελείωτες ώρες αναζήτησης σε βιβλιοπωλεία και βιβλιοθήκες αντικαθίστανται με ένα κλικ από την άνεση του γραφείου μας. Ο ανεξάντλητος χώρος του βιβλίου ανοίγεται μπροστά μας, μπαίνει μέσα στο σπίτι μας, με απεριόριστες επιλογές και κόστος μηδαμινό. Πρόκειται, λοιπόν, για μια πραγματικότητα που είναι αδύνατο να παραβλεφθεί.

B2) Θεματική περίοδος: «Τελικά, ... μειονεκτήματα»

Λεπτομέρειες-σχόλια: «Για παράδειγμα ... κυβερνοχώρου»

Γ1)

- Στους παιδευτικούς φορείς περιλαμβάνονται η οικογένεια, το σχολείο, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και οι πνευματικού άνθρωποι.
- Στις μέρες μας ανατρέπονται όλες οι κατακτήσεις του κοινωνικού κράτους.
- Η πολιτεία οφείλει να μεριμνήσει ώστε όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο αποφεύγοντας έτσι τον κίνδυνο του ηλεκτρονικού αναλφαριθμητισμού.
- Οι ενθουσιώδης οπαδοί του κόμματος πραγματοποίησαν μια μεγαλειώδη συγκέντρωση.
- Η ξενομανία τείνει να συρρικνώσει τον πλούτο της πολιτισμικής μας παράδοσης.

Γ2α) Η ονομαστική αναφορική πρόταση που εντοπίζουμε σε αυτήν την περίοδο λόγου είναι η ακόλουθη: «που βοηθούν στην ανάπτυξη των νοητικών μας ικανοτήτων». Πρόκειται για αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

Γ2β) Είναι προσδιοριστική, γιατί αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα του όρου «ελάχιστες εμπειρίες» τον οποίο και προσδιορίζει και εκφράζει μαζί με αυτόν ένα νόημα αδιαίρετο. Επίσης, δεν χωρίζεται με κόμμα από τον όρο που προσδιορίζει.

ΘΕΜΑ 16774

«Οι διαδικτυακές επαφές στο περιβάλλον του facebook»

A) Περίληψη

Η συγγραφέας πραγματεύεται την απουσία αληθινής φιλίας στο facebook. Αρχικά, αποδίδει το φαινόμενο στην έλλειψη ουσιαστικής επικοινωνίας που συνίσταται στο ότι στο facebook απλώς σχολιάζεται η πραγματική επικοινωνία, τα άτομα δεν είναι ειλικρινή, γιατί φοβούνται να εκτεθούν δημόσια και τέλος είναι καχύποπτα, γιατί αγνοούν την πραγματική ταυτότητα του διαδικτυακού «φίλου». Δεύτερο βασικό αίτιο είναι ότι το facebook αναιρεί τη συνάντηση σε φυσικό χρόνο και τόπο, προϋπόθεση απαραίτητη για τη σύναψη φιλικών σχέσεων. Απλώς, το facebook ικανοποιεί την ανάγκη της κοινότητας που εκλείπει από τους αποξενωμένους ανθρώπους των σύγχρονων αστικοποιημένων κοινωνιών.

B1) Η ερευνήτρια επισημαίνει ότι στις σύγχρονες αστικοποιημένες κοινωνίες οι άνθρωποι νιώθουν μοναξιά, καθώς κυριαρχεί η αποξένωση και η ανωνυμία. Τους λείπει, λοιπόν, το αίσθημα της κοινότητας. Το facebook έρχεται να καλύψει ψευδεπίγραφα την ανάγκη αυτή των ανθρώπων. Κάνει τους χρήστες να νιώθουν μέλη μιας κοινότητας με την οποία ανταλλάσσουν σκέψεις, συναισθήματα, εμπειρίες υποκαθιστώντας έτσι την φυσική ανθρώπινη επαφή που απουσιάζει από τη ζωή τους.

B2α) Θεματική περίοδος: «Μια ακόμη αιτία ... facebook»

Λεπτομέρειες-σχόλια: «Ο α-τοπικός χαρακτήρας ... τρόπου ζωής»

B2β) Πλαγιότιτλος: «Η φυσική εγγύτητα ως προϋπόθεση φιλίας λείπει από το facebook»

Γ1α) Αντώνυμα

απουσία – παρουσία

βαθύτερων – επιδερμικότερων, επιφανειακότερων, ρηχότερων

αμφιβολία – βεβαιότητα

εγγύτητα – απόσταση

φυσική – τεχνητή

Γ1β) Προτάσεις με τις αντώνυμες λέξεις

- Η παρουσία του Υπουργού χαροποίησε τους συντελεστές της εκδήλωσης
- Όσο επιδερμικότερη είναι η προσέγγιση του προβλήματος, τόσο δυσκολότερη θα είναι η εξεύρεση λύσεων.
- Η βεβαιότητά του ότι θα τα καταφέρει είναι το μυστικό της επιτυχίας του.
- Η απόσταση που τους χωρίζει είναι και η αιτία που δεν τους επιτρέπει να συνεργαστούν.
- Η κρίση είναι τεχνητή με σκοπό να χειραγωγηθεί η κοινή γνώμη προς ορισμένη κατεύθυνση.

Γ2α) Η αναφορική πρόταση που εντοπίζουμε είναι η ακόλουθη: «στο οποίο καταλήγουν ερευνητικές μελέτες για τις αναπαραστάσεις της φιλίας στην πραγματική και τη διαδικτυακή ζωή». Πρόκειται για αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

Γ2β) Η πρόταση είναι προσδιοριστική, καθώς αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα του όρου «το συμπέρασμα», που προσδιορίζει και εκφράζει μαζί με αυτόν ένα νόημα αδιαίρετο. Επίσης, δεν χωρίζεται με κόμμα από τον όρο που προσδιορίζει.

ΘΕΜΑ 19794

«Η ενασχόληση με ηλεκτρονικά παιχνίδια – με μέτρο – κάνει καλό στα παιδιά»

A) Περίληψη

Ο αρθρογράφος πραγματεύεται τη σημασία της μετρημένης ενασχόλησης των παιδιών με ηλεκτρονικά παιχνίδια. Αυτή συνεισφέρει στην κοινωνικότητα και ευτυχία τους, καθώς διευρύνει τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους αλλά και την επικοινωνία με συνομήλικους. Ωστόσο, οι επιπτώσεις της υπερβολής είναι αναμφίβολες και συνδεδεμένες με την αποχή από εποικοδομητικές ενασχολήσεις και την πρόσβαση σε ακατάλληλο υλικό. Πάντως συνιστάται ψυχραιμία, αφενός γιατί η υπερβολική χρήση είναι περιορισμένο φαινόμενο και αφετέρου γιατί η ανθρώπινη συμπεριφορά υπόκειται σε πολλαπλές κοινωνικές επιδράσεις.

B1) Ο αρθρογράφος θεωρεί ότι τα ηλεκτρονικά παιχνίδια έχουν ευεργετική επίδραση στα παιδιά. Και αυτό, γιατί τα κάνουν πιο ευτυχημένα ενισχύοντας την κοινωνικότητά τους. Αναλυτικότερα, προσφέρουν εκτόνωση με αποτέλεσμα τον περιορισμό της υπερκινητικότητας. Έπειτα, διευρύνουν το πνεύμα μέσα από την ποικιλία γνωστικών προκλήσεων και ευκαιριών εξερεύνησης. Τέλος, διευκολύνουν τη συναναστροφή με συνομήλικους αλλά και ξεκουράζουν τα παιδιά, ενώ η διασκέδαση που προσφέρουν συμβάλλει στην υγιή προσαρμογή τους στην κοινωνία.

B2α) Δύο διαρθρωτικές λέξεις που εντοπίζουμε στην τελευταία παράγραφο και επιτυγχάνουν τη συνοχή είναι το «ωστόσο» και το «παράλληλα».

B2β) Ο αντιθετικός σύνδεσμος «ωστόσο» δηλώνει αντίθεση. Το «παράλληλα» εκφράζει πρόσθεση.

Γ1) Ο αθλητισμός ασκεί ευεργετική επίδραση στο παιδί. Αρχικά, μέσα από την εκτόνωση που προσφέρει συμβάλλει στην ψυχική του ηρεμία. Επίσης, το βοηθά να νιώσει αυτοπεποίθηση χτίζοντας ένα γερό και όμορφο σώμα. Κυρίως όμως διδάσκει κοινωνικές αρετές, όπως την άμιλλα, τον σεβασμό, τη συνεργασία, την επιμονή και την υπομονή, την πειθαρχία. Όλα αυτά οδηγούν το παιδί σε υψηλότερο επίπεδο κοινωνικότητας.

Γ2α) Η χρήση της γλώσσας στην παραπάνω πρόταση είναι μεταφορική/συνυποδηλωτική.

Γ2β) Η μεταφορά στην πρόταση αυτή εντοπίζεται στην έκφραση «γνωστικών προκλήσεων», όπου ο συγγραφέας επιλέγει τον μεταφορικό λόγο προκειμένου να αποδώσει με ζωντανό εικονοπλαστικό λόγο τον ενδιαφέροντα τρόπο με τον οποίο τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μπορούν να μεταδώσουν γνώσεις στα παιδιά, να εξάψουν την περιέργειά τους θέτοντάς τα σε έναν ενεργό ρόλο ανακάλυψης της γνώσης.